

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

AGDER
fylkeskommune

**Semināri un diskusijas Latgales plānošanas
reģiona pašvaldību darbiniekiem**

Starpkultūru atšķirības biznesā

Dr. oec. Ina Gudele

Seminārs notiek Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021.gada perioda programmas
“Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība” atbalstītā projekta
”Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi Latgales plānošanas reģionā”
ietvaros. Strādājam kopā konkurētspējīgai Eiropai!

Seminārs tiek ierakstīts video un tiks veikta fotografēšana

Lektora pierrezė

Semināra saturs

Biznesa attiecības ar starptautiskiem partneriem

Priekšnosacījumi veiksmīgas sadarbības
uzsākšanai un uzturēšanai

Kultūratšķirības darbā ar ziemeļvalstīm un
austrumu kaimiņiem

Starptautisko sadarbības projektu
uzņēmējdarbībā un investīciju veicināšanas
iespējas

Jautājumi un diskusija, pieredzes apmaiņa

Kultūra un kā tā veidojas

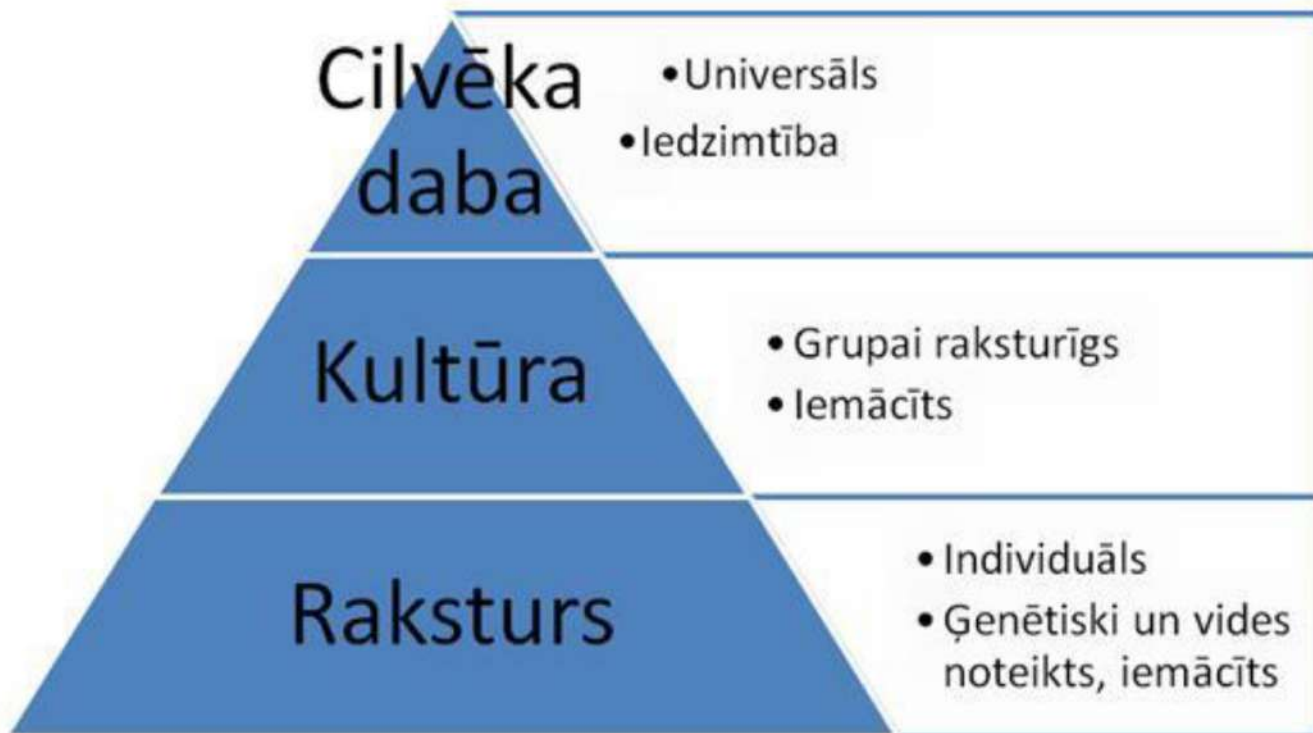
Kultūra tulkojumā no latīņu valodas vārda *cultura* nozīmē apstrādāšana, audzināšana, izglītošana.

Kultūra ietver sevī tehnoloģijas, mākslu, literatūru, mūziku, teātri, arhitektūru, zinātņi, reliģiju, konkrētu sabiedrības grupu uzvedību un paradumus.

Kultūra ir veids, kā cilvēki dzīvo saskaņā ar saviem uzskatiem, valodu, vēsturi, kā cilvēki ģērbjas, veido attiecības ar dabu un līdzcilvēkiem.

Cilvēka mentālā programma

Kultūras izpausmes līmeņi

- ▶ Pirmais līmenis - apstākļi, kuros cilvēki atrodas un ar kuriem viņiem jāsastopas ikdienā.
- ▶ Otrais līmenis - jaunrades spējas, kādas intelektam nepieciešamas, lai izdzīvotu šajos apstākļos.
- ▶ Trešais līmenis - garīgais konteksts, kas rodas pirmā un otrā līmeņa mijiedarbībā. Šis konteksts ir visu nākamā līmeņa uzvedības un prasmju pamats.
- ▶ Ceturtais līmenis - saskatāmā uzvedība un prasmes, kuras ir „no apakšas” (1. - 3. līmenī) izveidotās intelektuālās jaunrades ārējās manifestācijas.

Katras kultūras vērtības

Augstākās vērtības cilvēkus apvieno, tās ir mūžīgas.

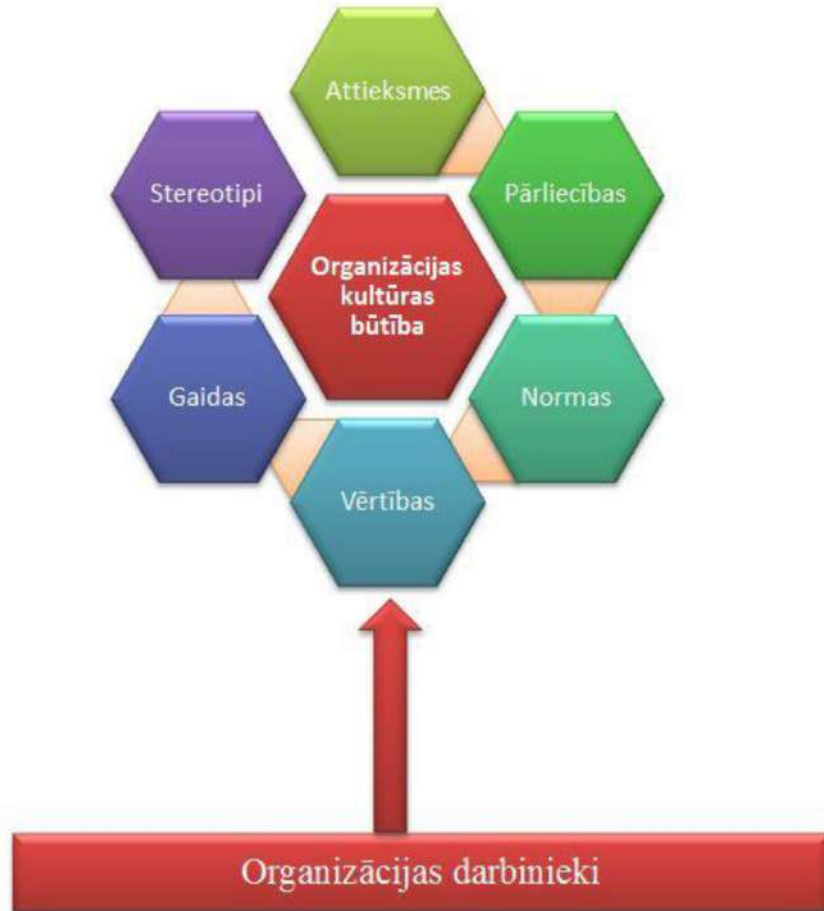
Augstākās vērtības ir mīlestība, godīgums, svētums, draudzība u.c.

Zemākās vērtības ir pārejošas, tās cilvēkus pretstata.

Pie zemākām vērtībām attiecas nauda, lietas u.c.

Kā veidojas biznesa attiecības un kultūra

ETIĶETE - noteikti uzvedības un izturēšanās principi,
tā nosaka
saskarsmes noteikumus, lai cilvēks varētu justies
maksimāli ērti attiecīgā
situācijā. Valsts protokols.

- Etiķetes atribūti;
- Neverbālā etiķete;
- Verbālā etiķete;
- Viesmīlības etiķete;
- Lietišķā etiķete;
- Starptautiskā lietišķā etiķete.

Formālais, pusoficiālais stils

- ▶ Vīriešiem- Tumšs uzvalks -; IKDIENIŠĶS - tumšs uzvalks vai izejamais tērps (biznesa tikšanās, baznīcās).

Uzvalks - Biežāk melns, var būt pelēks. Kaklasaite vai tauriņš, krāsa - dienai raibāka, atturīgāka, vakaram - vienkrāsaina, greznāka, kabatlakatiņš. Melnas ādas kurpes.

Sievietei - lietišķs kostīms no mini līdz midi, bikškostīms, mazā vakarkleitīņa.

Aksesuāri grezni, bet atturīgi un maz. Neliela somiņa rokās vai uz pleca, kurpes- laiviņas vai izejamās. Cimdi - nē, cepure - jā, ja rakstīts ielūgumā. Tērpa audums - vienkrāsains.

Dienas uzvalks - lietišķi ikdienišķs, eleganti ikdienišķs

- ▶ LIETIŠĶI IKDIENIŠĶS - dienas uzvalks (biznesa tikšanās).

Vīriešiem - uzvalks - klasisks, krāsa - tumši zila, brūna, pelēka, smilškrāsa (vasarā).

Neuzkrītoši striņpots vai rūtots.

- ▶ Sieviete - lietišķs kostīms, kleita vai bikškostīms, garums svārkjiem - mini, midi, optimālais ap ceļgalu, neuzkrītoši audumu, var būt viegli striņpots. Slēgtas siksnīņkurpes, laiviņas, neuzkrītoši aksesuāri, dienas frizūra, grims. Tērpa audums - vienkrāsains.

Neformāls, neoficiāls apģērbs

- ▶ NEFORMĀLS APĢĒRBS - nedrīkst būt svētku tērps, pārējais ir atļauts gaumes ietvaros.
- ▶ Brīvs apģērbs - atbilstoši pasākuma norises vietai, sezonai.
- ▶ Sieviete - kleitas, bikses vai svārki ar blūzīti, vasarā var nebūt zeķes. Tērpa audums var būt arī rakstains, puķains utt.

Female Dress Codes

White tie

Black tie

Creative black tie

Black tie optional

Semiformal

Festive attire

Business formal

Business casual

Smart casual

Casual

www.cateringonthemove.com.au

Male Dress Codes

White tie

Black tie

Creative black tie

Black tie optional

Semiformal

Festive attire

Business formal

Business casual

Smart casual

Casual

www.cateringonthemove.com.au

Biznesa dāvanas

- ▶ Rūpīga plānošana, tradīcijas un birokrātija, kas jāaskaņo visos vadības līmeņos.
- ▶ Dāvanai jābūt ar vēstījumu - ideālā gadījumā tā demonstrē sociālo atbildīgumu, piemēram, sponsorējot kādu vietējo mākslinieku, kā arī ietver pāris vārdu par uzņēmuma filozofiju.
- ▶ Korporatīvā dāvana -tas ir business ar konkrētām vadlīnijām un ierobežojumiem izvēles, dāvināšanas un pasniegšanas kultūrā, un, protams, tās pamatā visbiežāk ir kāds nodoms vai mērķis.

Dāvanu nozīmes

- ▶ Prezentēt savu uzņēmumu, valsti, novadu, kultūru
- ▶ paust atzinību, pateicību
- ▶ veidot labas attiecības starp uzņēmumiem
- ▶ radīt labu organizācijas tēlu un korporatīvo reputāciju

Atpazīšanas atribūtika

Aluminum Alloy ID Badge Card Holder

Priekšnosacījumi veiksmīgas sadarbības uzsākšanai un uzturēšanai

- ▶ **Jebkuras attiecības ir jākopj!**
- ▶ Uzrunāt potenciālos partnerus
- ▶ Vienmēr pateikties par tikšanos un sniegt atpakaļsaiti, secinājumus, idejas
- ▶ Atcerēties partnerim nozīmīgos brīžos-Valsts svētkos, nozīmīgos datumos

Kultūratšķirības

Savas, cilvēka izpratnes analīze

- ▶ Vai jūsu darbība un pieeja, teorija, ko jūs izmantojat darbā, pozitīvi ietekmē to cilvēku pašcieņu, ar kuriem jūs strādājat, un ir vērsta uz to apstiprināšanu?
- ▶ 2. Vai jūsu darbība apstiprina un pauž cieņu pret cilvēku daudzveidību, vai uzsver tās ieguvumus un priekšrocības? Vai arī pauž, tā saukto, deficīta pieeju: aplūko dažādo kā nepareizu, sliktāku?
- ▶ 3. Vai jūsu izmantotā pieeja un rīcība palīdz mainīties mums pašiem un pārveidot mūsu sabiedrību tā, lai ikviena balss tiktu sadzirdēta, lai mūsu visu priekšrocības, izzīņas paņēmieni un enerģija tiktu uztverti labvēlīgi un pieņemami?
- ▶ 4. Vai jūsu pieeja un rīcība palīdz visiem - jums pašiem un cilvēkiem, ar ko strādājat, - pilnībā īstenot cilvēcisko potenciālu

Iepazīšanās ar biznesa/projekta partneri

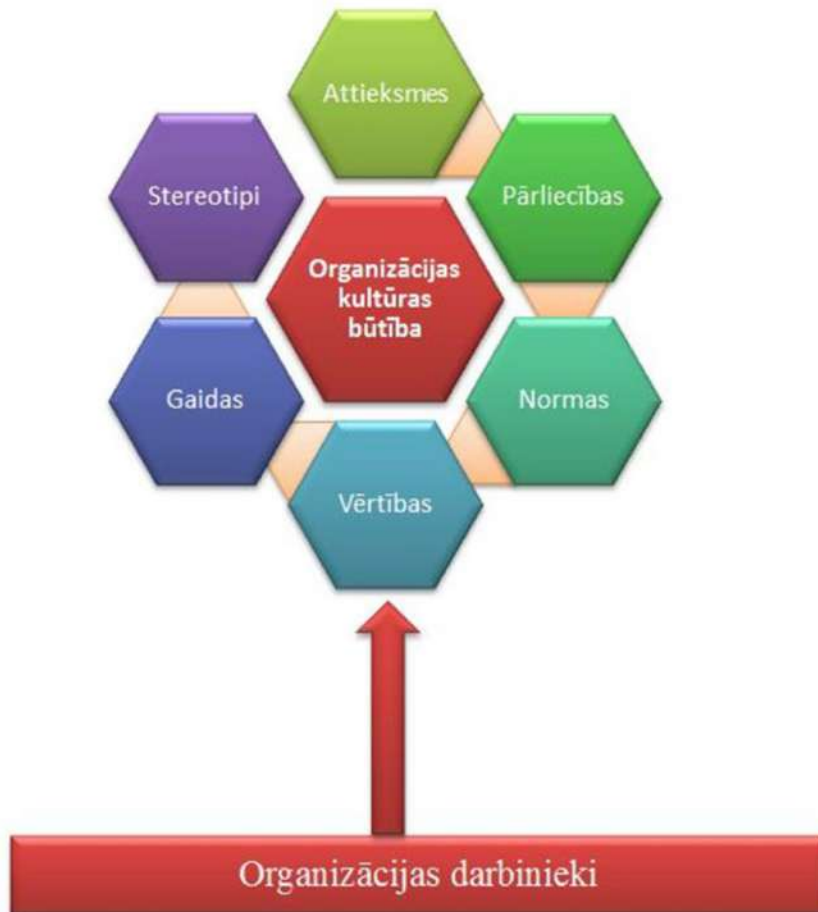
- ▶ Iepazīties ar zemes, vietas vēsturi, ģeogrāfisko novietojumu
- ▶ Iepazīties ar uzņēmumu un tās produkciju/ pašvaldības darbību
- ▶ Informācijas avoti: tīmekļvietnes, sociālie tīkli
- ▶ Iepazīties ar vietas kulināro mantojumu
- ▶ Iemācīties pārvaldīt emocijas vai mācīt savas emocijas paskaidrot

Lielākās problēmas komunikācijā

Kā apiet problēmas komunikācijā?

1. Atmest kautrību un sākt komunicēt, izmantojot žestus, telefona tulkošanu, zīmēšanu un smaidu...
2. Ņemt vērā kultūras atšķirības, bet izskaidrot savu viedokli
3. Izrādīt cieņu sarunu biedriem un nepārtraukt tos pusvārdā, pašam izturēties ar cieņu
4. Savaldīt emocijas (dusmas, naidu, nicināšanu u.c. negatīvas emocijas)

Latvijas Investīciju un Attīstības Aģentūras programmas

- ▶ Starptautiskās konkurētspējas veicināšana (uzņēmējdarbība)
- ▶ Tūrisma atbalsta darbības no 2022.gada
- ▶ Norvēģijas finanšu instrumenta projekti
- ▶ <https://www.liaa.gov.lv/lv/programmas>

Sabiedrības integrācijas fonds

<https://www.sif.gov.lv/lv/projektu-konkursi>

Aktuālie projektu konkursi

- [Atbalsts Latgales reģiona mediju ziņu un informatīvi analītiskā satura radīšanas kapacitātes stiprināšanai](#) - Noslēdzies! Izziņoti rezultāti
- [NVO fonds](#) - Izsludināts! Pieteikšanās līdz 2022.gada 30.septembra plkst.12.00.
- [Atbalsts diasporas un Latvijas bērnu kopējām nometnēm](#) - Izsludināts! Pieteikšanās līdz 2022. gada 23. septembra plkst.12.00.
- [Latviešu valodas apguve reemigrantiem un viņu ģimenes locekļiem](#) - Izsludināts! Pieteikšanās no 2022. gada 1. aprīļa līdz 2023. gada 20. decembrim plkst. 12.00. Konkursa nolikums paredz, ka projektu pieteikumu vērtēšanu uzsāk jau nākamajā kalendārajā mēnesī pēc tā saņemšanas.
- [Līdzfinansējuma programma](#) - Izsludināts! Konkurss tiks slēgts, kad būs izmantots viss programmā pieejamais finansējums, bet ne vēlāk kā līdz 2022. gada 30.septembra plkst.17.00.

Ārlietu ministrijas atbalsts

- ▶ Projektu konkursi ES finansējuma apgūšanai

<https://www.mfa.gov.lv/lv/projektu-konkursi-es-finansejuma-apgusanai>

- ▶ ES pārstāvniecības
- ▶ Attīstības sadarbības grantu projekti
- ▶ LR vēstniecību pakalpojumi un sadarbības misijas

Austrumu partnerības valstis	Centrālāzijas valstis
ES delegācija Armēnijā	ES delegācija Kazahstānā
ES delegācija Azerbaidžānā	ES delegācija Kirgizstānā
ES delegācija Baltkrievijā	ES delegācija Tadžikistānā
ES delegācija Gruzijā	ES delegācija Turkmenistānā
ES delegācija Moldovā	ES delegācija Uzbekistānā
ES delegācija Ukrainā	

Citu ministriju projekti

- ▶ VARAM Interreg projekts

<https://interreg-baltic.eu/get-funding/programme-2021-2027/>

- ▶ FM Twinning projekti

Administratīvās kapacitātes
stiprināšanai

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

AGDER
fylkeskommune

Pateicamies par jūsu uzmanību!

Ina Gudele

ina@magneticpro.lv

www.magneticpro.lv